

нете червени ботуши. Запасал пояс, върху него сиях, набучен с златодържки ножове. По бедрата му висеха тежки оловени топузи, закачени на синджир от мерено сребро и злато, тежко — ока, чиличено огнило, кожена кесия пълна с кремаци и прахан. На рамо носеше джлг боздуган, и през кржста бе запасал сабя дипленица, що се дипли дванадесет пжти и се крие коню у гривата . . .

Той наведе очи, замисли се, после вдигна глава и заговори:

— Ех, юнаци мои, аз си спех спокоен джлбоко в моята тжмна пещеря, изживел своя век и уморен от борби. Нищо ме не влечеше кжм света. Никога не станах да обходя тук на близо моите стари кули, ни разходка да направя по стария калдаржм на родния си град Прилеп. Чувах жални, чувах робски вопли, джлго, джлго, но сжрцето ми не трепна и безсилно бе да се повдигне отмалела ржка. Но днес чух ужасени трескавици по Бабуна. Аз не помня такава буря тук. Подземните камжни се кжртеха от сжтресение. Рекох — вселената гине, настанал е краят на света . . . И . . . прекржстих се набожно . . . После чух викове, ура, чух звжн от ножове, и след това и по-страшни тресжци . . . И откжрти се сжрце ми в гжрдите, като подземна канара, стреснах се и станах. Ето ме при вас, чувам и разбирам ви езика — . . . Кои сте вий? . . .

— Ний сме бжлгарски войници, — каза фелдфебелжт — и се бием за свободата на нашите от векове поробени братя . . .

— Бог да ви помогне, юнаци . . . Вашият орляк мина по планината като буря и ме стресна. Вашето дело е свето и победата е ваша, но кажете ми за Бога, какви беха тия страшни гжрмежи?

— Топовни! — каза фелдфебелжт.

Марко смржщи вежди и пак се замисли.

— Топовни, — повтори фелдфебелжт . . .

— Що е това топ? — попита Марко. — Искам да го видя.

— Добре! — Елате с мене. — Фелдфебелжт тржгна напред, след него тржгна с бавни стжпки царственият Марко. Камжните под краката му се сипеха на песжк, раззвекаха се пак тежки златни синджир.

Войниците вървеха след него.

Фелдфебелжт спре пред една гаубица.

— Ей това се казва топ; — посочи я той.

Марко спре пред гаубицата, разгледа я внимателно, протегна ржка, улови колелото и помжчи да го вдигне. Тежкият чугунен змей не мрждна. Марко прегжрна гжрлото с другата ржка и отново се помжчи да го вдигне, но пак не можа.

Той отстжпи мрачен. После се наведе и джлго, и подробно разгледа.

— Ами туй какво е? — вдигна нещо от земята той.

— Това е граната, — каза един войник, бжрзо отвори топа и я положи в него. След това бутна затвора.

— Играчка! — каза иронично Марко и се засме под мустак.

Тогава, без да каже дума, войникжт потегли.

Бризна огжн. Страшен гржм потресе планината и хиляди еха напжлниха долините и заповтаряха гржма.

Марко се усмихна с другия край на устата си, но веждите му се навжсиха.

Неочакваният тресжкразтревожи войските, зазвжнтеха оржжия, чуха се команди.

От нежжде отговориха неприятелските орждия. Планината заеча и затрепера . . .

Около Марко се пржснаха гржмотевично гранати.

Марко се навжси, като тжмен облак.

— Ех! — вжзджхна той, — моето време е минало юнаци, минало . . . минало, — повтори с джлго премжлчаване той.

От очите му се тжрколиха едри като куршуми сжлзи.

Той скржсти ржце. Обжрна се, тржгна с наведена глава и силуета на неговата величествена фигура бавно се изгуби в мрака.

